

чергу, потребують поглибленого вивчення та є платформою для більш детальних наукових розробок.

1. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 року (ратифікована Україною від 27 лютого 1991 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 01 грудня 2012 року №8073-X (редакція від 13 серпня 2020 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
3. Про охорону дитинства: Закон України від 26 квітня 2001 року № 2402-III (редакція від 03 липня 2020 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>
4. Інструкція з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції (затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ від 06 листопада 2015 року № 1376, зареєстрована в Міністерстві в юстиції України 01 грудня 2015 року за № 1496/27941//. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1496-15#Text>
5. Декларація прав дитини (прийнята резолюцією 1386 (XIV) Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1959 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_384#Text
6. Методичні рекомендації щодо опитування дітей, що стали свідками та/або жертвами насильства, а також вчинили насильство: Метод. посіб. / Автори-упоряд.: Д. Пурас, О. Калашник, О. Кочемировська; Т. Цюман; за заг. ред. Т. Цюман. К.: ФОП Клименко, 2015. – 114 с. URL: <https://rm.coe.int/guidelines-druk-2-/168075de3b>
7. Організаційно-правові основи діяльності Національної поліції: Навч. посіб. / [авт.кол.: В. О. Басс, В. М. Білик, С. Г. Братель та ін. ; за ред. В. А. Кулікова]. – Київ : ФОП Маслаков, 2020. – 294 с.
8. CustodyWiki. URL : http://www.custodyrecords.com//index.php/%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B0

Шевяков Максим Олександрович,
старший викладач кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БАТЬКІВ (ЗАКОННИХ ПРЕДСТАВНИКІВ) ЗА НЕВИКОНАННЯ ОБОВ'ЯЗКІВ

На етапі сучасного розвитку суспільства однією з найбільш гострих проблем є виховання майбутнього покоління в дусі неухильного дотримання прав і свобод людей, забезпечення «інституту сімейства» та сумлінного виконання своїх обов'язків. Деякі батьки або особи, що їх замінюють, вперто ігнорують загально прийняті правила поведінки щодо належного виховання своїх неповнолітніх дітей, внаслідок чого останні вчиняють різноманітні делікти. Дана негативна тенденція породжує правовий нігілізм у неповнолітніх

дітей, і як наслідок відбувається істотне порушення прав і законних інтересів законотворчих людей. В результаті, за невиконання батьками, або особами, що їх замінюють, обов'язку щодо належного виховання своїх неповнолітніх дітей, поліцейським все частіше приходиться застосовувати до даної категорії осіб важелі адміністративного впливу, тобто здійснювати провадження у справі про адміністративне правопорушення, та в результаті притягувати до адміністративної відповідальності.

Для початку важливо зазначити, що адміністративна відповідальність має за мету виховувати особу, яка вчинила адміністративне правопорушення. Обов'язково умовою є додержання при цьому законів України. При досягненні даної мети, тобто притягнення до адміністративної відповідальності, забезпечується запобігання вчиненню нових правопорушень як особою, що порушила закон, так і іншими.

Відповідальність батьків (законних представників) за неналежну поведінку неповнолітніх дітей та невиконання ними батьківських обов'язків є важливим та актуальним на сьогодні.

Згідно зі звітами, що розміщені на офіційному сайті «Судова влада України» кожного року суди першої інстанції розглядають кілька сотень справ, у яких йдеться про посягання на громадський порядок та громадську безпеку, але найголовніше те, що велика увага звертається на адміністративні правопорушення у сфері невиконання батьками або особами, що їх замінюють, обов'язків щодо виховання неповнолітніх дітей[1].

Доцільно розглянути питання «За що саме може бути покарано батьків або осіб, що їх замінюють?». Диспозицією частини 1 статті 184 КУпАП затверджується положення про ухилення батьків (осіб що їх замінюють) від належного виконання своїх обов'язків передбачених в законодавстві. Відповідно до санкції вказаної статті встановлена наступна відповідальність: «притягнення за собою попередження або накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян» [2].

Враховуючи вищевикладене акцентується увага на тому, що в силу цієї норми батьків (осіб, що їх замінюють) притягують до адміністративної відповідальності за таких умов:

1. Ухилення від виконання обов'язків передбачених законом, що стосуються забезпечення необхідних умов для життя дітей, навчання та їх належного виховання.

2. Невиконання вказаних обов'язків відносно неповнолітніх дітей.

Окремо необхідно відокремити, що у статті 184 КУпАП не пояснено значення «ухилятися», проте це не є проблемою для законодавства. Для пояснення варто вернутися до тлумачного словника, у якому чітко вказано, що «ухилятися» означає «намагатися не виконувати якісь дії, уникати, відсторонитися від чогось» [3].

Доцільно торкнутися правової визначеності. Практика Європейського Суду з прав людини свідчить, що закон має відповідати принципу правової

визначеності, бути доступним для кожного та передбачуваним (що стосується наслідків).

Звернено увагу і на «каталог батьківських обов'язків». Велике значення для даної теми має те, що «ухиленням» від виконання батьківського обов'язку не може вважатися будь-яка дія. Передусім, це стосується невиконання дій, що чітко передбачені законодавством України. Тобто, якщо нормативно-правові акти передбачають обов'язки батьків стосовно дітей, які потребують забезпечення необхідних умов життя, навчання і виховання, то за порушення цих вимог батьків (законних представників) має бути притягнуто до адміністративної відповідальності за адміністративно-правовою кваліфікацією ч. 1 статті 184 КУпАП.

Наприклад, за змістом положень статті 150 Сімейного кодексу України передбачається, що батьки повинні піклуватися про здоров'я дитини, але якщо дитина занедужала, а батьки (законні представники) не приймають заходів щодо її лікування, то це – порушення батьківських прав. Вказане підтверджує і судова практика[4].

Нажаль, все частіше суди у винесених постановках про невиконання батьками своїх обов'язків, не вказують, що саме було порушено та не виконано особами. На сьогодні це є досить важливою та актуальною проблемою серед судів першої інстанції, бо кожне судове рішення має бути зрозумілим не тільки сторонам у справі про адміністративне правопорушення, а й усім громадянам. Також особа, яка притягується до адміністративної відповідальності має право знати за що саме на неї накладають стягнення і якими допустимими та належними доказами підтверджується її вина.

Отже, підсумовуючи матеріал можемо зробити наступні висновки, що на теперішній час доречним буде внести зміни до статті 184 КУпАП, де конкретно встановити, що батьків (законних представників) може бути притягнуто до відповідальності за ухилення від виконання обов'язків щодо виховання малолітніх дітей та/або неповнолітніх осіб. Дана норма буде остаточно прибирати колізійні аспекти при вирішенні даного роду справ на стадії судового розгляду. Судді при розгляді справ повинні враховувати всі обставини справи та діяти справедливо до встановленого законодавства, оскільки основним вимогами до судових рішень є законність, обґрунтованість та мотивованість. Батьки (законні представники), у свою чергу, повинні сумлінно, усвідомлюючи всю важливість відповідно до норм права та правосвідомості, виконувати покладені на них обов'язки з виховання неповнолітніх дітей. Права батьків щодо виховання неповнолітніх дітей закріплені в Конституції України, Сімейному кодексі та у Законі України «Про охорону дитинства». При порушенні своїх обов'язків батьки (законні представники) повинні понести юридичну відповідальність та надалі вживати всіх заходів щодо недопущення вчинення аналогічних девіантних дій.

На підставі вищевикладеного також хочеться зазначити, що кожна дитина – це майбутнє нашої країни. Тому виховання, розвиток дитини та її на-

вчання потрібно бути важливим для кожного з нас, а притягнення до адміністративної відповідальності батьків (законних представників) за невиконання ними батьківських обов'язків повинно дійсно нести виховну функцію.

1. Сайт «Судова влада України».Розділ «Судова статистика».URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka.

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 № 8073-X. Відомості Верховної Ради УРСР від 18.12.1984. № 51. Ст. 1122.

3. В. Яременко, О. Сліпущко. Новий тлумачний словник української мови. Том 3, м. Київ. – Видавництво «Аконіт», 2004.

4. Ухилення від виконання батьківських обов'язків. Адміністративна відповідальність: проблемні питання правозастосування.URL:<https://glotov.wordpress.com>.

Шлома Сергій Олександрович,
дільничний офіцер поліції
Дніпровського відділу поліції
ГУНП в Дніпропетровській області

ВЗАЄМОДІЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ОФІЦЕРІВ ГРОМАДИ З ПІДРОЗДІЛАМИ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ

Поліцейський офіцер громади це офіцер поліції, який орієнтований на вирішення безпекових проблем саме своєї територіальної громади. Він доступний до населення, тому що постійно знаходиться поруч з людьми. Утворення інституції поліцейського офіцера громади дозволило створити новий рівень поліцейського сервісу не лише у великих містах, де працює патрульна поліція, а й на всій території держави, у віддалених населених пунктах. Також проект допомагає забезпечити відкриту та тісну співпрацю громади та поліції заради створення безпечного середовища, де поліцейський офіцер – це частина громади.

Всього проект охоплює усі регіони держави: близько 30 тисяч населених пунктів, де мешкає майже 28 мільйонів громадян. Його метою є тісна взаємодія поліцейського з об'єднаною територіальною громадою та орієнтація на її потреби [1].

Важливим напрямом роботи поліцейських офіцерів громади є захист прав дітей, що реалізується у тісній співпраці із працівниками служби ювенальної превенції. Упродовж 2019 року у поліції було зареєстровано 142 тисячі заяв і повідомлень тільки про випадки вчинення домашнього насильства. З них більше 2 000 - надійшло від дітей [2]. Взаємодія підрозділів ювенальної превенції та поліцейських офіцерів громади у сфері протидії домашньому насильству щодо дітей є одним із важливих напрямів. Така взаємодія може